शेषसमाप्तौ सर्वौषधिस्नानानन्तरमनुष्ठेयम्" हेमा "नमस्ते सर्वदेवानां त्वमेकं भवनं यतः। धात्री च सर्वभूतानामतः पाहि वसुन्धरे!। वसूनां धारयसे यस्मात् वसु चातीव निर्मलम्। वसुन्धरा ततोज्ञाता तस्मात्पाहि भयादनम्। चतुर्भ्योऽपि गोमध्ये दद्यादन्नं तथाचले। अनन्तायै नमस्तस्मात् पाहि संसारकर्दमात्। त्वमेव लक्ष्मीर्गोविन्दे शिव गौरीति संस्थिता। गायत्री ब्रह्मणः पार्श्वे ज्योत्स्ना चन्द्रे रवौ प्रभा। बुद्धिर्बृहस्पतौ ख्याता मेधा सनिषु संस्थिता। विश्वं व्याप्य स्थिता यस्मात्ततोविश्वम्भरा मता। धृतिः स्थितिः क्षमा क्षोणी पृथ्वी वसुमती रसा। एताभिर्मूर्त्तिभिः पाहि देवि! संसारसागरात्। एवमुच्चार्य तां देवीं ब्राह्मणेभ्यो निवेदयेत्। धराद्रं वा चतुर्भागं गुरवे प्रतिपादयेत्। शेषस्तैर्वाथ ऋत्विग्भ्यः प्रतिपत्य विसर्जयेत्" मत्स्यपु० यत्रापि पूर्ववद्दानवाक्यस्यार्थं जलपूर्वं दानमाचार्यायानुज्ञया अन्येभ्योपि दानं दीनानाथादिभ्यः। सर्वं लोकाग्निविधानं, भूमिपतिकर्त्तव्ये कर्मणि प्रामादिदक्षिणादानम् प्रयत्नतर्हके यथाशक्ति सुवर्णदक्षिणादानमित्यनुसन्धेयम्। अथ ब्राह्मणवाक्यानन्तरं देवताप्रजनविसर्जनानि कुर्यात्"। हेमा० आथर्वणगोपथब्राह्मणे, "अथ रोहिण्यां संकल्पितो ब्रह्मा यथाबीजं सरत्नगन्धावकीर्णतोयोदकपूर्णकलशमभिषेकाभिमन्त्रैर्मन्त्रैर्दातारमभिषिञ्चति। "व्रतेन त्वं व्रतपते" इति व्रतसुपेत्याचितायनावधःशायिनौ भवतो, ब्रह्मोपचरं यथाशक्त्येकरात्रं पञ्चरात्रं वा दाटयरात्रं ब्रह्मचरित्वा क्षोणीते तन्नमाच्छ्रमणान्तं कृत्वा आरभ्याथाश्च शुक्लपक्षे कामशक्तं धाशक्तं पुरुषशक्तमिति अथ सुवर्णमयीं भूमिं भूमेः प्रकृतिं गोचर्ममात्रां कृत्वानीय वेदुत्तरां वेदिमित्युपस्थाप्य "गिरयस्ते पर्वता" इति पर्वतानवस्थाप्य हिरण्यरजतमणिमुक्ताप्रवालकादिभिरुपशोभयेद्यदहः संप्रयतीरिति (सामसन्दृशा नेति नदीः कल्पयित्वा रसैश्च परिपूरयेत् "अपरमयवसि सस्यकृतस्याभ्यवहृजामीति सस्यकृतान्)वनस्पतिः सह देवैर्नाशयवर्त्तिति "इहस्पतिर्नेति" वनस्पतीनन्यांश्च यत्रेत्वा मनसा सङ्कल्पयेन्मनसा सङ्कल्पवतीह भवात विश्वान् बिभ्रतीति नमस्कारयित्वा सर्वं इहस्पत्यनुवाकीये देवासोदिव्येकादशस्येति, पुण्याहं वाचयेत् संस्थापयेच्च दिवो देवस्तातेनेत्यभिमन्त्र्य ब्राह्मणेभ्यो दद्याद्दातुरेषाक्षौरोहिणीयानं निकामं वा दुःखं इति। "यथा रोहन्ति बीजानि इहाजस्रे मङ्गीतले। एवं कामाः प्ररोहन्तु प्रेत्येह मनसा मम। सर्वेषामेव दानानां यत्फलं समुदाहृतम्। तत् प्राप्नोति च विप्रेभ्यो दत्त्वा भूमिं यथाविधि"। मत्स्यपुराणे "अनेन विधिना यस्तु दद्याद्वैष्णवरां शुभाम्। पुण्यकालेऽभिसंप्राप्ते स पदं याति वैष्णवम्। विमानेनार्कवर्णेन किङ्किणीजालमालिना। नारायणपुरस्कृत्या कल्पत्रयमयो वसेत्। पुत्रपौत्रप्रपौत्रांश्च तारयेद्विंशतिम्। इति पठति य इत्थं यः शृणोति प्रयत्नादपि कनकविमानैर्सङ्गदेहः समन्तात्। दिवसमरवधूभिर्याति संप्रार्थ्यमानः पदममरसहस्रैः सेवितं चन्द्रमौलेः" लिङ्गपु० उक्तविधिस्तु तत्र चरुके द्रष्टव्यः।

धराकदम्ब पु० धराजातः कदम्बः। धाराकदम्बे धारा०।

धराङ्कुर पु० धराया अङ्कुर इव। वायुफले शोकरे धारा०।

धरात्मज पु० ६त०। १मङ्गलग्रहे २नरकासुरे च ३सीतायां स्त्री तत्कथा कालिकापु० ३७ अ० दृश्या। धरापुत्रादयोऽप्यत्र।

धराधर पु० धरां धरति भृ-अच्। १पर्वते २अनन्ते ३विष्णौ च। "सहस्रधा। धराधरः" विष्णुस०। "अ-शेरशेषैः शेषादीरशेषां धारयन् धराम्" भाग्वतवाक्ये तच्छब्दः।

धराधिप पु० ६त०। नृपे "माहेश्वरीमथ सभां समासाद्य धराधिपः" भा० व० ४८अ०। धराधिनाथधराधीशादयोऽत्र

धरामर पु० धरायामर इव। १भूदेवे ब्राह्मणे धरासुरादयोऽप्यत्र।

धरित्री स्त्री भृ-इत्र गौरा० ङीष्। भूमौ अमरः "सारं धरित्रीधरणक्षमञ्च" कुमा०। "गुरुर्धरित्री क्रियतेतरां त्वया" माघः।

धरिमन् पु० भृ-इमनिच्। तुलापरिमाणे निरु०। "तथाधरिममेयानां शतादभ्यधिके वदः" मनुः।

धरीमन् पु० धरिमन्+छान्दसो टीवः। १सारभूते वेदिरूपे स्थाने। "अयं जातो मनुषो धरीमणि" ऋ० १।१२८।१ "धरीमणि सारभूते वेदिरूपे स्थाने" भा० २धारके त्रि०। "अमृतन् पयसा धरीमणि" ऋ० ९।८६।४ "धरीमणि धारके" भा०।

धरुण त्रि० भृ-उनन्। धारके "धरुणोऽस्य पानाय" तारुण्य भा० ९।१।६। "धरुणोऽसि सर्वधारकोऽसि अपानेन प्राणवायोः शरीरे धारणात् धारयिता अपानः" भा०। स्त्रियां गौरा० ङीष् वा। "धरुणवति शाखे! इहस्कन्दा पृतिधारणः" अथ० ३।१२।१ पक्षे टाप च। "धरुणि धरुणक